

2025 Yılı ÖSYM Sınav Sonuçları ile Ülkenin Gelişmişliği Arasında Bir ilişki Var mı?

Rogg & Nok;

Mantıksal ve Yapısal Bir Yorum

Akademik Başarı ile Kalkınma Arasındaki Bağların Analizi

Bir ülkenin gelişmişlik düzeyi, yalnızca ekonomik göstergelerle değil, aynı zamanda eğitimdeki kalite ve fırsat eşitliğiyle de yakından ilişkilidir. Eğitim sistemindeki başarı, geleceğin insan kaynağının niteliğini ve ülkenin küresel rekabet gücünü belirlemede anahtar rol oynar. ÖSYM'nin 2025 yılı sınav sonuçları ise bu bağlamda, ülkemizdeki eğitimsel kapasitenin ve bölgesel farklılıkların somut bir yansıması olarak karşımıza çıkmaktadır.

1. Sınav Sonuçları Üzerinden Gelişmişlik Analizi

Genel olarak sınavlar, ülkedeki bireylerin bilgi, beceri ve yetkinliklerini ölçmenin ötesinde, eğitim politikalarının verimliliğiyle ilgili de önemli ipuçları sunar. Fen ve matematik sorularında elde edilen başarı düzeyleri, bilimsel düşünme ve analitik yetkinliklerin toplum genelinde ne kadar benimsenebildiğini ortaya koyar. Bu alanlardaki ortalama doğru yanıt sayısı, yalnızca öğrencilerin değil, aynı zamanda eğitim kurumlarının ve bölgesel imkânların da bir göstergesidir.

2. Yapısal Faktörlerin Rolü

Eğitimde başarıyı etkileyen temel yapısal faktörler arasında öğretmen nitelikleri, okulun fiziksel ve teknolojik altyapısı, bölgesel ekonomik gelişmişlik düzeyi ve öğrencilere sunulan sosyal destekler bulunur. Bu unsurlar, sınav sonuçlarının coğrafi olarak farklılaşmasına ve bazı bölgelerde başarı ortalamalarının düşük kalmasına yol açabilir. Yani sınav sonuçları, gelişmişlik düzeyi yüksek bölgelerde daha yüksek olurken, dezavantajlı bölgelerde ise istenen seviyeye ulaşmakta zorluklar yaşanabilmektedir.

3. Sonuçların Politika Yapıcılar İçin Önemi

Sınavlardan alınan veriler, sadece üniversiteye yerleşim istatistiklerini değil, aynı zamanda ulusal eğitim stratejilerinin etkinliğini de ölçme fırsatı sunar. Eğitimde ilerlemenin sürdürülebilir olması için, elde edilen sınav sonuçları ışığında hem fırsat eşitliğini sağlayacak hem de bilgi ve beceri eksikliklerini hedefleyen politikaların geliştirilmesi zorunludur. Başarı düzeylerini artırmak, uzun vadede ülkenin ekonomik, teknolojik ve sosyal kalkınmasına doğrudan katkı sağlayacaktır.

2025 Yılı ÖSYM Sınav Sonuçları ile Ülkenin Gelişmişliği Arasında Bir ilişki Var mı?

Bir ülkenin gelişmişliği şöyle tanımlanır; ülkenin ekonomik büyüklük (GSYH), insani gelişmişlik (HDI), eğitim düzeyi, sağlık hizmetlerine erişim, teknolojik altyapı gibi birçok gösterge üzerinden ölçülür. Ancak her olgu doğrudan eğitimin niteliği, gelişmişlik düzeyinin hem nedeni hem de sonucu olarak ta ilişkilendirilmektedir. Eğitim kalitesi ve niteliğinin önemi günümüzdeki 200 devletin farklılığının temel göstergesi verdikleri eğitim ile ilişkilidir. Aynı toplum içinde bazı okulların başarısı ve etkinliği de bina değil, niteliği ve bilgi birikimi

yüksek, iç disiplini sağlamış donanımlı kişilerin hazırladığı plan, programı ve hedefe olan kişi ve kurumlar tarafından sağlanmaktadır. Okullar arasındaki farklılaşma ve ülkenin gelecekteki insan gücünü seçerek belirlemek için dünyada olduğu gibi ülkemizde de belirli dönemlerde sınavlar düzenlenmektedir. Sınavlar o ülkenin çocukları içinde geleceklerini nerde ve nasıl gerçekleştirmek isteyenler içinde liyakate dayalı olarak hak edenlerin seçicilikle belirlemek için yapılır.

Ülkemiz genç nüfusun fazlalığı, işe girme potansiyeli olan alanların az olması sınavlara olan ilgiyi artırıyor. Yarış öğrenciler kadar, aileler içinde bir itibar, siyaset de kendi dünya görüşünde insanların yükseköğretimde görmek istediği görülüyor.

Sınavların sonuçları doğal olarak ülkenin genel potansiyelini bilmek öğrencinin başarı düzeyi verileri ülkenin politika yapıcılarında önemli. Üniversiteler için ayrıca kendi bilgi havuzundaki öğrencilerin eğitim kalitesi bilinmesi bakımından önemli. Ancak ülkenin ve bölgenin gündemi yoğun olduğu için sınavların sonuçları ve eğitimin kalitesi gerilerde gelebilmektedir. Ancak ülkenin gelişmişliği ve yakıcı sorunlarının temel sorunları ülkenin ve bireylerin ortalama eğitim kalitesi ile doğrudan ilişkilidir.

2025 yılı ÖSYM YKS sınav sonuçları açıklandı.

Fen ve matematik sorunlarına verilen cevaplar ile ülkenin gelişmişliği arasında bir ilişki olmalı sorusunu akla getiriyor. Aşağıda sorulan sorular içinde ortalama doğru sayısı uzun zamandır bendeki verilere göre değişmiyor. Aşağıdaki alanlarda yıllık 2,351,641 iki milyon üçyüz elli bin öğrencinin içinde kaç öğrenci üniversiteye okuyacak düzeyde. Öğrencilerin aldığı puanlar baktığımızda soruların yarısından fazlasını yapan öğrenci potansiyeli ve sayısı ne kadar.

Öğrencilerin Ortalama Başarı Düzeyi (Tüm Adaylar) için;

Türkçe (40 soru) testinde 21,707,

Sosyal bilimler (20 soru) testinde 9,722,

Temel matematik (40 soru) testinde 6,648 ve

Fen bilimleri (20 soru) testinde 4,606'dır.

Bu sonuçlar, Türkçe testi ortalaması 21 doğru ile görece yüksek olsa da öğrenciler ancak %52 düzeyinde soruları cevaplamış. Buna karşın matematikte 6 net oldukça düşük olup temel bilişsel becerilerde sorun olduğunu göstermektedir. Fen sorularına verilen 4.6 ise çok daha sorunlu. Matematik ve Fen bilmeyen bir toplumun teknolojik gelişme yapması beklenmemeli. Ayrıca özellikle de fen ve matematik testlerinde yüksek standart sapmalar, adaylar arasında başarı düzeyinin çok değişken olduğunu ortaya koymaktadır.

AYT Test Tüm adalar için ortalamaları

Matematik: 6,79 / 40

Fizik: 2,44 / 14

Kimya: 1,76 / 13

Biyoloji: 2,60 / 13

Edebiyat: 6,63 / 24

Tarih-1: 2,24 / 10

Coğrafya-1: 1,44 / 6

Alan Yeterlilik Testlerinde de matematik ve fen bilimleri testlerinde adayların performansları oldukça düşüktür. Sayısal alanda, ortaöğretim düzeyinde kazanılması beklenen temel bilgi ve kavrama düzeyinde ciddi eksiklikler göze çarpmakta olduğu görülüyor.

Yüksek başarı grubunda 400+ puan alan öğrencilerin 2025'te hem nicel hem oransal olarak azalma olduğu görülüyor. Ancak matematik ve fen net ortalamalarının düşüklüğü göz önünde bulundurulduğunda, genel başarı düzeyinin düşmekte olduğu görülüyor.

Temel Yeterlilik Testinde (TYT) 400 ve üzerinde puan alan öğrenci sayısı 44.193, Sayısal 40857, Sözel 652, Eşit ağırlık 2,823, Dil 5789 öğrenci üniversiteye okuyabilir durumda. Bu da öğrencilerin %1,87'si anacak üniversitede akademik yeterliliğe sahip denilebilir. 200 ve üzeri puan alan öğrenci sayısı 1.686.626 tüm öğrencilerin yaklaşık %71,7'sine tekabül etmektedir. Yerleştirme Puanı TYT 400 puan ve üzeri öğrenciler yaklaşık 201 bin, sayısal puan türünde 450 ve üzeri alan öğrenciler ise 46.142. 500 tam puan alan öğrenci sayısı ise yalnızca 1 kişi. 410 ve üzerinden puan alan öğrenci sayıları sırası ile 137.133, 87.117, 5.036, 20.244 ve 17.830. (TYT) 14, sayısalda 57, sözelde 1, eşit ağırlıkta 4, dilde 12 aday 550 ve üstünde puan aldı.

ÖSYM tarafından yayınlanan rapordaki verilere göre 500 tam puan alan adayların tek haneli sayılarda olması sınavın seçici olduğunu, ancak öğrencilerin çoğunluğunun 300-400 aralığında büyük bir yığılma oluşturduğu görülmektedir. Bu da eğitimin kalitesinin düşüklüğünü göstermektedir.

İngilizce testinde başarı düzeyi, diğer yabancı dillere göre görece daha yüksek olsa da (%44) bu oran hâlâ yetersiz düzeyde denilebilir. Sonuçlar nedeyse son 10 yıldır hemen hemen aynı eğilimde. Bu durum PISA ve diğer sınav sonuçları ile kıyaslandığında çok değişen bir şey yok. Hatta 2025 YKS sonuçları, özellikle sayısal ve fen alanlarında geçmiş yıllara kıyasla ciddi başarı gerilemeleri içeriyor denilebilir

2024 yılı verileri ile kıyaslandığında puan aralığı 2025 Yılı için

Puan Aralığı	2025	2024
500 (TYT)	1 kişi	1 kişi
480 ve üstü (Sayısal)	701 kişi	986 kişi
400 ve üstü (Genel)	44 bin	74 bin

ÖSYM tarafında yayınlanan veriler (ÖSYM

2025,https://cdn.osym.gov.tr/pdfdokuman/2025/YKS/sayisalbilgiler_tayd19072025.pdf)

2025-YKS SINAV PUANLARININ YİĞİNSAL DAĞILIMI

Puan Aralığı	Aday Sayısı				
	TYT	SAYISAL	SÖZEL	EŞİT AĞIRLIK	DİL
500	1	1	1	1	5
480 ve üstü	180	701	4	32	66
460 ve üstü	2.050	4.715	21	175	410
440 ve üstü	8.163	12.449	76	560	1.231
420 ve üstü	21.061	24.779	227	1.325	2.880
400 ve üstü	44.193	40.857	652	2.823	5.789
380 ve üstü	79.260	60.085	1.782	6.028	10.552
360 ve üstü	127.655	81.946	4.912	15.691	17.443
340 ve üstü	193.064	106.251	12.653	35.436	25.724
320 ve üstü	282.276	134.493	29.315	68.083	34.564
300 ve üstü	404.024	169.418	60.680	115.961	43.840
280 ve üstü	570.335	213.365	115.851	185.253	53.317
260 ve üstü	794.784	270.804	205.996	285.967	63.300
240 ve üstü	1.073.527	348.345	338.388	431.085	73.733
220 ve üstü	1.379.866	458.302	515.827	629.436	85.010
200 ve üstü	1.686.626	627.659	723.293	875.112	97.273
180 ve üstü	1.977.665	892.884	920.945	1.134.243	111.159
160 ve üstü	2.210.463	1.149.472	1.070.609	1.350.772	125.793
140 ve üstü	2.303.695	1.277.493	1.155.714	1.474.465	135.895
120 ve üstü	2.310.493	1.291.435	1.173.742	1.494.355	140.051
100 ve üstü	2.310.579	1.291.531	1.174.047	1.494.612	140.657

2025-YKS YERLEŞTİRME PUANLARININ YİĞİNSAL DAĞILIMI

Puan Aralığı	Aday Sayısı				
	TYT	SAYISAL	SÖZEL	EŞİT AĞIRLIK	DİL
550 ve üstü	14	57	1	4	12
530 ve üstü	601	1.930	7	58	151
510 ve üstü	3.648	7.081	26	261	596
490 ve üstü	11.733	16.140	77	742	1.606
470 ve üstü	27.141	29.410	254	1.629	3.514
450 ve üstü	52.500	46.142	721	3.422	6.543
430 ve üstü	88.915	65.449	1.926	8.145	11.267
410 ve üstü	137.133	87.117	5.036	20.244	17.830
390 ve üstü	201.126	111.498	12.522	42.590	25.711
370 ve üstü	286.158	139.619	28.323	76.959	34.148
350 ve üstü	397.823	174.355	57.848	125.389	43.151
330 ve üstü	545.280	217.778	108.894	192.949	52.414
310 ve üstü	737.144	274.252	190.203	287.630	62.210
290 ve üstü	976.188	348.397	309.551	418.975	72.337
270 ve üstü	1.251.236	449.880	468.930	592.803	83.162
250 ve üstü	1.542.701	596.635	658.973	806.796	94.736
230 ve üstü	1.835.041	811.201	849.410	1.042.314	107.318
210 ve üstü	2.099.883	1.052.783	1.010.174	1.262.545	120.937
190 ve üstü	2.270.224	1.228.141	1.121.933	1.425.544	132.272
170 ve üstü	2.308.495	1.287.932	1.168.866	1.489.209	138.558
150 ve üstü	2.310.553	1.291.491	1.173.955	1.494.521	140.478
130 ve üstü	2.310.579	1.291.531	1.174.046	1.494.611	140.655
115 ve üstü	2.310.579	1.291.531	1.174.047	1.494.612	140.657

2024 yılına göre üst puan alan öğrenci düzeylerinde sayısal başarı azalmış görülüyor. Yıllar içinde değişimler altında ÖSYM verileri üzerinden genel ortalama ile uyumlu olarak düşük ve yetersiz olduğu görülüyor.

Sonuç ve Öneri:

Özellikle temel matematik ve fen bilimleri test sonuçları, eğitimin erken evrelerinde temel bilimsel okuryazarlığın geliştirilmesinde sorunlar olduğuna işaret etmektedir. Bugüne kadarki sonuçların sonuçlarından testlerin tümünde standart sapmaların yüksek olması, eğitimde fırsat eşitsizliğini göstermektedir. Bu konu yetkililer tarafında incelenmeli. 480 + ve üzerinde yüksek puan bandındaki öğrencilerin sayısının çok düşük olması ileride ülke için yetersizlikler görülmektedir.

Eğitim kalitesinde yaşanan sorunlar, yükseköğretimdeki yüksek işsizlik, ücretlerin düşüklüğü uzun vadede ülkenin geleceğini etkileyecektir. Yükseköğretime yerleşme oranlarında daralma görülecektir. Bilim ve mühendislik alanlarına yönelimin azalması görülebilir. Bilim ve teknoloji alanda geride kalana toplum ve ülkelerin gelecekteki varlıkları için hiç bir şansları olmayacaktır.

Ülkemizde her yıl yaklaşık 2.5-3 milyon ğrenci sınava hazırlanıyor. Ancak sınava giren öğrencilerin sadece 1/3 civarının son sınıf ğrencileri. Bu durum, bir önceki sınavda başarılı olmuş çoğu ğrenci girdikleri programdan memnun olmaması nedeniyle yeniden aradığı bir program ve niversite için sınava hazırlanıyor. Bir kısmı ğrenci bir yıl daha sınava hazırlanmak için kazandığı program kayıt yaptırmayarak geleceğini sınavlara bağlamış görülüyor. Ancak son yıllarda yaşanan sınav şaibeleri söylentilerinin sık yaşanıyor olması insanların yükseköğretime ve sınava hazırlık süreçlerinin sorgulanması gibi sonuçlar doğurabilir. Son yıllarda çok sayıda öğrencinin gerek gelecek görememesi ve ekonomik nedenlerden dolayı eğitime devam etmeme durumu yükseköğretime olan ilgiyi azaltır. Türkiye'nin geleceği nitelikli eğitim ve bilime bağlı oluğu gerçeği ile yurdun her tarafında eğitimin niteliği yükseltilecek programlar geliştirmek durumundadır. Eğitim ve bilim politikası yeniden siyaset üstü bir yaklaşımla çağın gereklerine hatta ilerisini düşünerek planlanmalı ve devlet politikası olarak benimsenerek uygulanmalıdır. Başta Milli Eğitim bakanlığı YK ve ÖSYM öncelikle insanların sınavların şaibesizliğini sağlayarak toplumu sınavın herkese eşit davrandığı konusuna ikna etmesi gerekir. Sınav sonuçları fen okuryazarın düşük olduğunu göstermekte olup bu durum ülkenin gelecekteki teknoloji gelişimi için kritik. lke genelinde eğitimde uzmanlar tarafından hazınlmış fen-matematik eğitimine önem veren müfredatlar geliştirilmeli. Eğitim birliği sağlanmalı, ders, dersane, özel ders vs. son bulmalı, ezbere dayalı sınav yerine yetenek ve bilgiye dayalı lme değerlendirme sınav yapılmalıdır. Öğretim eğitimi en üst dzede özel bir yasa ile nitelikten taviz vermeyen bir yaklaşıma kavuşturulmalı. Eğitim Fakülteleri ülkenin uzun erimli başarısı için en üst düzeyde donatılmalı. Akademik kadroları liyakate dayalı en iyi bilim insanlarınca güçlendirilmeli.

19 Temmuz 2025, Adana

İbrahim Ortaş